

اخبار

تمجید از کتابی درباره خیام

میلاد عظیمی درباره این کتاب نوشته است:

۱. کتاب بزرگ و بزرگوار «رباعیات خیام و خیامنامه‌های پارسی» اثر سیدعلی میرافضلی را خواندم (سخن، ۱۳۹۹). خوشحالم که در واپسین روزهای قرن چهاردهم خورشیدی، یکی از پژوهش‌های ارجمند این قرن در زمینه شعر و ادب فارسی را خواندم. سال‌ها در انتظار این کتاب بودم. در حد شعور و شناخت خودم می‌گویم که زیر این آسمان نبود، درباره رباعیات خیام، کتابی بهتر و تحقیقی‌تر از این یافت می‌نشود. این کتاب مایه آبرو و مباحثات جامعه فرهنگی ماست.

۲. در صد سال گذشته مسئله تعیین رباعیاتی که واقعاً سروده خیام است، معضل محققان ایرانی و خارجی بوده است. برای رسیدن به رباعیات خیام روش‌های گوناگونی به کار بسته شد. می‌خواهم تأکید کنم بر پشتوانه تحقیقی این کتاب و بنویسم که مؤلف با اشرافی خیره‌کننده، تحقیقات دیرگرا را دیده است و با امانت نقل و با نگاهی علمی و منصفانه نقد کرده است. کتابنامه پرمایه‌ای چراغ راه خیام‌پژوهان و رباعی‌پژوهان است. نیز سفینه‌پژوهان و محققان شعر کهن فارسی.

۳. مبنای تحقیق میرافضلی در انتخاب رباعیات خیام، اتکا به منابع کهن است. او مؤلف کتاب رباعیات خیام در منابع کهن (۱۳۸۲) است که تا پیش از کتاب مورد بحث ما، علمی‌ترین پژوهش درباره رباعیات خیام به شمار می‌آمد. آن کتاب که جامع کشفیات محققان دیگر و نویافته‌های میرافضلی هم، بنیان مرسوم این کتاب تازه است. در این سال‌ها هم او و هم سایر محققان، منابع کهن دیگری را کشف و معرفی کرده‌اند. در زمینهٔ استقصای منابع قدیم رباعیات خیام غور و تتبع میرافضلی شباهت‌برانگیز است. مقدار معلوماتی که در این کتاب عرضه شده حیرت‌آور است. عجب هم ندارد البته. عمر بر سر این کار نهاده. سال‌هاست نچینه‌ها و فروتنانه سر در کار خود داشته و کتاب خوانده و داده‌اندۀ نکته‌ها را از این کتاب و آن دست‌نویس به دست آورده است. نه این‌که گمان کنید مثل خامان رمنرفته خواسته باشد خواننده را با انبوه اطلاعات ناآزم مرعوب کند. فقط اطلاعات لازم را آورده است. روشش التزام ایجاز است. دیگر این‌که اساس را بر مراجعه به اصل دست‌نویس‌ها گذاشته است. منابع قدیم را از صافی ارزیابی و تحلیل و نقد پخته و محققانه و محتاطانه گذرانده و بر اساس اهمیت، اولویت‌بندی و دسته‌بندی کرده است.

۴. در این کتاب استقصای منابع کهن با تحلیل و نقد علمی هم‌دوش و باید بگویم تقریباً هم‌تراز است. از جمیع روزنه‌ها و امکانات برای رسیدن به نتیجه استفاده شده است. فی‌المثل در مبحث رباعیات چهارقایی‌های شیوه‌یشت‌اقاع‌کننده و موفق است. خوب از آمار برای استنباط میزانی صوری و سبکی برآورد و در قبول رباعیات بهره برده است. به نظرم این کتاب تلفیق کامیاب لذیذی است از کشف و نقل اطلاعات با تحلیل و نقد و سبک‌شناسی. دیگر این‌که معیارهای مؤلف روشن است و تدبیز روش ندارد.

خود میرافضلی هم به‌درستی چندبار گفته که کتاب او حرف آخر در این موضوع نیست. به نظر من مهم‌تر از انتخاب‌های او – که خیلی هم مهم است این انتخاب‌ها – روش تحقیق است. انگار آفتاب عقل ریاضی‌پسورد خیام بر روش تحقیقش پرتو افکند. پس که روش این مرد معتدل و معقول است. بس که استنتاج‌هایش سنجیده و ملایم و متین و محتاطانه است. بس‌که مستند و مستدل سخن گفته است.

۵. میرافضلی در انتخاب رباعیات بسیار آهسته‌کار است. گفتیم که مینا را گذاشته بر منابع کهن؛ «منابع اصلی» که به نام خیام تصریح دارد و «منابع کمکی» که در آن‌ها رباعیات خیام و خیامانه بی ذکر نام او آمده. همچنین برای احتیاط بیشتر به اصل تکرار رباعی در منابع مختلف عنایت داشته است. «رباعیات سرگردان» هم که یکی از فصل‌های عالی کتاب است، با برهان و سند کوشیده، رباعیات دیگران را از رباعیات خیام جدا کند. معیار دیگر او توجه به سبک است. این مبحث البته سیال و لغزان است.

او درنهایت ۲۰ رباعی را اصلی واصل دانسته و ۴۹ رباعی را با احتمال از خیام تلقی کرده است. ۵۱ رباعی دیگر را نیز که به نظر او مشکوک و گاه مردود بوده، آورده تا خواننده مجموعه رباعیات خیام در منابع کهن را در اختیار داشته باشد.

بخشی از کتاب «منتخب‌خیامنامه‌های پارسی» است. درباره این فصل دل‌انگیز و گوهرآگین باید جداگانه بنویسم. بخوانید و حظ ببرید از این شعرهای تر تابنده عتیق.

۶ میرافضلی فروتنانه گفته که امیدوار است کتابش کار رباعیات خیام را یک گام جلوتر برده باشد. ابوسعید ابوالخیر رحمت فرستاده بر کسی که کاری را که در آن است یک قدم به جلو برده باشد. اما این کتاب، تحقیق درباره رباعیات خیام را بسیار به پیش برده است. تا نام خیام هست، نام میرافضلی و این کتابش هم هست. کتابی رونده که مدام تکمیل خواهد شد. چون میرافضلی و محققان دیگر دست از طلب برنخواهند داشت.

«در باب شورش و شورشگری» منتشر شد

«در باب شورش و شورشگری» یکی از آثار نظری مهم آلبر کامو است که با ترجمه محمدصادق رئیسی از سوی نشر پیام امروز منتشر شده است. «در باب شورش و شورشگری» کتاب مجموعه مقالات آلبر کامو نویسنده و فیلسوف نویسست فرانسوی است که در نشریات مختلف در فرانسه آن روزهای انقلاب به چاب رسید. موضوع کتاب ناظر بر عصر انقلابات و کشت و شکار ترور است و کامو آن را دستمایه نظریات فلسفی و اجتماعی قرار داده و به نوشتن مقالاتی در زمینه مناسبات اجتماعی تا تبیین نظریه‌ها و تئوری‌های جامعه شناسانه ادبی، همگام و هم‌نو با مردم همت گماشت. «در باب شورش و شورشگری» که ترجمه محمدصادق رئیسی و از سوی نشر کتاب پیام امروز و به قیمت ۳۰٬۰۰۰ تومان روانه بازار کتاب شده است.

علیرضا کمری مسئول واحد پژوهش ادبیات پایداری حوزه هنری به مناسبت روز بزرگداشت راهیان نور طی سخنانی به معرفی کتاب میراث مقدس و جنگ ناتمام پرداخت:

این کتاب حاصل انجام یک طرح پژوهشی / سفارشی نبوده است و همان‌گونه که در مقدمه‌ی کتاب آمده است این کتاب برآمده از پایان‌نامه‌ی تحصیلی کارشناسی ارشد آقای اسماعیل نوده‌ی فراهانی است که در سالهای ۹۰۹۱ (در دانشگاه علامه طباطبایی) از آن دفاع شده و به مرور تا سال ۹۶ صورت اولیه‌ی پایان‌نامه به کتاب حاضر تبدیل و آماده‌ی چاپ شده است. بنابراین، پژوهشکده‌ی فرهنگ و هنر اسلامی حوزه‌ی هنری ناشر این کتاب است نه پدیدآورنده‌ی آن و دریغا که چاپ این کتاب گرفتار تأخیر شد و فی‌التأخیر آفات.

ملاحظه و مرور بر این پایان‌نامه نشان می‌دهد می‌توان امیدوار بود که در میان پرشمار نوشته‌ها یا نویسنده‌هایی که در خط تولید پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاهی هر سال به شمار انبوه فراهم می‌شود گاه، و البته به ندرت، پژوهش‌هایی امکان طرح و تحقیق پیدا می‌کند که نشان از سعی عالمانه و معتدانه /دردمندانه و مسئله‌شناسانه دارد و در واقع افقی نو پیش‌روی اهل نظر می‌گشاید. تلاش علمی ارزشمند آقای نوده‌ی فراهانی از این حیث شایسته تحسین است و من نشر این کتاب را به ایشان و حوزه‌ی هنری تبریک می‌گویم، اما بعد:

۱. اساساً و عمدتاً «جنگ» یک پدیدار یا رخداد نظامی / سیاسی است، وجه نظامی جنگ صورتی آشکار دارد و جنبه‌ی سیاسی آن چندان آشکار نیست، اما با فرونشتن شعله‌های جنگ و فرارسیدن پایان آن وجوه سیاسی ماجرا اندک اندک آشکار می‌شود. مع‌الوصف، جنگ جنبه‌های متعددی دارد، و به همین ملاحظه از این جهات هم قابل مطالعه است، مثل اقتصاد یا جنبه‌های فناوریانه و صنعتی، و آنچه که در حوزه‌ی درمان، پزشکی جنگ را شکل می‌دهد، و البته وجوه اجتماعی و جامعه‌شناختی جنگ، ادبیات و هنر و امثال آن.

۲. هر جنگ و ستیزه‌ای به لحاظ ماهیت / چرایی وقوع، چگونگی تداوم و نحوه‌ی پایان و آثار و تبعات مشخصه‌هایی پیدا می‌کند که آن از سایر جنگ‌ها متمایز نشان می‌دهد.

۳. علاوه بر نشان نظامی / سیاسی، چگونگی و چرایی وقوع، تداوم و پایان، آثار و پیامدهای جنگ، طول زمان و دامنه‌ی جغرافیایی جنگ، تاریخ آن

را شکل می‌دهد. این گستردگی‌ها که ممکن است از خطوط مواجهه‌ی طرفین، به نحوی وسعت منطقه‌ای و حتی جهانی پیدا کند. جنگ هشت‌ساله ایران / عراق از این جهت هم قابل ملاحظه است و می‌دانید که پرشمار کشورهای دور و نزدیک به طرفداری از صدام در این جنگ نقش داشته‌اند. البته به وجهی باید گفت جنگ / دفاع مقدس پس از انقلاب اسلامی، علیه ایران تدریجاً شکل می‌گیرد و زمان آن را از هشت سال فراتر می‌برد.

۴. جنگ ایران / عراق جنگ تحمیلی جنگ

هشت ساله دفاع مقدس (و هر کدام از این عنوان‌ها دلالت دارند) از این لحاظ یک رخداد تاریخی

کثیرالاضلاع است، اما ورای وجوه نظامی سیاسی

ماجرا، ویژگی‌هایی این رخداد را از جنگ‌های

گذشته در ایران و شاید دیگر جای‌ها متمایزتر

کرده است، این تمایز به عالم آدم‌های این / جنگ /

قلمبه‌ی جامعه و جمعیت جنگ رفته و مواجهه شده

با جنگ بازمی‌گردد. به این ترتیب می‌شود واژه‌ی

جنگ را غالباً نشانگر و شناسایی وجوه نظامی و

سیاسی ماجرا دانست و اما در این سو، کلمه‌ی

«جهه» و در تعبیری کلان‌تر «جهه‌گیان» را

مختص عالم آدم‌های جنگ تلقی کرد. جهه‌گیان

اعم از جبهه‌رفتگان و جنگ‌کرده‌ها، آن‌اند که

سپرده بودند.

۵. این وجه انسانی / انسان‌شناختی که هویت

اندیشگانی و افق آرمانی جنگ را ساخته و پدیدار

کرده است در کلیات و تمامت این دوران چنان سطره داشته است که حتی وجوه نظامی سیاسی جنگ را تحت الشعاع خود قرار داده است، بگذریم از این مسئله که این خصوصیت، چه پایبندیهایی داشته و دارد. آشنایی اجملی با بافت روایت راویان و منظر پردازندگان کتاب‌های پرشمار جنگ رقصی در حدود ۱۸، ۱۹ هزار عنوان پیدا و پنهان مؤید این مدعاست.

۶. در حوزه‌ی شناخت مسائل موضوعه‌ی جبهه‌گیان جنگ، البته رویکردها و روش‌های مطالعاتی برآمده از انسان‌شناسی / مردم‌شناسی، به‌ویژه تاریخ فرهنگی بسیار راه‌گشاست، اما بر آنم روش‌ها و رویکردهای مطالعاتی جبهه‌گیان جنگ و اساساً هر قلمرو موضوعی را از مبادی و مبانی ماهوی ماجرا و موضوع استنباط و استحصال باید کرد، در واقع روش‌های قیاسی / اقتباسی / به‌ویژه مقلدانه و منفعلانه در این میان و میدان چندان دقیق و کارا نیستند. حاصل چنین پژوهش‌هایی پژوهشهای غیراجتهادی بیشتر شناسای عاملان و زمینه‌های تحقیقی آنهاست. از این زمره، نحوه‌ی مواجهه‌ی شرق‌شناسان شایسته‌ی توجه و نقد است، و می‌دانیم در کنه ماجرا، یا در غالب خاستگاه‌های شرق‌شناسی استیلاخواهی و استعلاخویی وجود داشته است.

۷.اگر با این‌نگرش به پدیدار جبهه و جبهه‌گیان جنگ به‌درستی دقت و جامعیت نگریسته شود، خواهیم دید که ما با یک منظومه‌ی موضوعات واجه می‌شویم، یک مجموعه موضوعات و مسائل قابل بحث و فحص که با یکدیگر ربط معنادار و وثیق دارند. یکی از موضوعات این منظومه ماجرای «راهیان نور و به تعبیری دیگر «سالکان حضور» است، که آقای اسماعیل نوده فراهانی به درنگ و دقت در حد امکان بدان پرداخته‌اند و فراتر از پژوهش‌های پیشین، اثری شایسته‌ی ارجاع و استناد در این موضوع فراهم آورده‌اند؛ و البته پایسته است این اثر در ویراست‌های بعد با دستیابی به اطلاعات مکمل دقیق‌تر و کامل‌تر شود و سزاست این کتاب به دست و نظر کسانی که در کار مطالعات فرهنگی جنگ و جبهه هستند و مسئولیتی دارند برسد و خوانده شود. شایسته است اشاره کنم منظومه موضوعات / مسائل موضوعه‌ی جبهه‌گیان جنگ اولاً در یک فرایند / روند تدریجی تکوین یافته‌اند و یک «جریان» را به نظر متبادر می‌کنند و ثانیاً پیگیرمند / انداموار هستند، و به دیگر سخن یک کلّ کلان معنادار را شکل و نمایش می‌دهند. جن باب مثال به چند مورد از زمره‌ی مسائل موضوعه‌ی منظومه‌ی موضوعات اشاره می‌کنم؛ عزم و اعزام: می‌دانید سازمان رزم تر شالوده‌ی جمعیتی رزمندگان / جبهه‌گیان را وای سازمان‌های رزم و جنگ در ارتش اساساً مردم‌نهاد / مردمی است، این ویژگی تحت تأثیر انگیزش‌های انقلابی / انقلاب اسلامی و حضور در جنگ به معنای دفاع از انقلاب، در مفهوم بسیج

یادداشت علیرضا کمری بر کتاب میراث مقدس و جنگ ناتمام

آرمانگرایی جبهه‌رفتگان در جنگ

و بسیجی بروز پیدا کرده است. این دو کلمه از کلمه‌های کلیدواژگانی متن این دوران محسوب می‌شوند، چگونگی و چرایی خودانگیختگی و دگربرانگیزی و آمادگی (= عزم) برای رفتن به جبهه به خودی خود مستلزم پژوهش جدی است، پراکنده‌وار این موضوع در شماری از خاطره‌گفته‌ها و خاطره‌نوشته‌های جنگ آمده است، اما موضوع به شکل منتظم قابل پی‌جویی است نقش بافت‌های سنتی محله‌ها در شهرها و روستاها، مسجدها، هیئت‌ها، حسینیه‌ها، همشهری‌گری‌ها، ارتباطات خانوادگی، در نحوه‌ی شکل‌گیری هسته‌های اولیه جنگ از واحدهای کوچک تا لشکرها در اینجا اهمیت دارند، یک لشکر با مجموعه‌ای از همین زیرساخت‌های فرهنگی بومی، مثلاً از شمال ایران می‌آیدریاجان یا اصفهان به این ترتیب به وجود می‌آید و در غرب یا جبهه میانی و جنوب مستقر و جایجا می‌شده است.

این‌ها هر یک ترکیبی از باورها / آداب و آیین‌های ولایت خود را به جبهه برده‌اند و از جبهه به عقبه آورده‌اند، برون داده‌های گفتاری، رفتاری و نوشتاری این جمعیت‌ها بود که در اواخر جنگ طرح‌نامه‌ی فرهنگ جبهه را به ذهن مؤلف آن سیدمهدی فهیمی یا پیشتر از آن به پادها متبادر کرد. پس از عزم مسئله‌ی آموزش و اعزام، خود موضوعی دگیرست و آداب و آیین بدرقه‌ها و همراهی‌های خانوادها، پدر و مادرها و در موارد فراوان همراهی مادران و مخالفت پدرها یا مخالفت و موافقت مدیران برای حضور دگران برای رفتن به جنگ، البته در طول سالهای جنگ این مرحله‌ها تحت تأثیر عوامل متعدد وضعیتات متفاوتی دارند و همین وضعیتات در نحوه‌ی تداوم و پایان جنگ هم تأثیرگذار بوده است. نحوه‌ی شکل‌گیری یگانی و رسته‌ها و سازمان رزم و تشکل واحدها هم از جمله‌ی این مسائل است که به میدان جنگ و جبهه و جایگیری در پادگان‌ها تا خط و نحوه‌ی ورود به عملیات یا استقرار در خطوط پیوند پیدا می‌کند؛ این بافت محلی مردمی در شکل‌گیری یگانی مسئله مهمی است که آقای دکتر فرامرز رفیع‌پور در کتاب تضاد و توسعه از منظر جامعه‌شناسی به آن توجه کرده است، گاه این سؤال برای خود من موضوعیت پیدا می‌کند که با توجه به بهم خوردگی بافت محلات و محلّیت در شهرها، بلکه تبعات توسعه‌ی شنازده‌ی سه دهه‌ی اخیر پس از جنگ، در شهرها و روستاها، آیا امکان هم‌پیوندی‌های محلی و آن نحو ارتباطات اجتماعی به‌مثابه زمان جنگ وجود دارد یا نه، یا اگر هست وزن و توان آن چقدر است. مسئله استقرار و عملیات و آنگاه بازگشت به شهر و حوادث مربوط به درمان زخم‌خوردگان جنگ یا اسارت و بازماندن پیگیر شده‌ا و با بازگرداندن آنها و ماجراهای ناشی و تدفین، و بعدها تفحص از زمره موضوعات متداخل زنجیره‌ی مسائل موضوعه مربوط به جبهه‌گیان است، از متفرعات مسئله تشبیع و تدوین، آداب مجالس ترحیم، شکل‌گیری مزارات

شهدا و ادبیات سنگ‌نوشته‌ها و سنگ‌نگاره‌های مزارات و جبهه آینه و مناسک مربوط به حضور در این یادگاه‌ها، یادبودی و آرامگاهی و حتی اهمیت یافتن مفهوم گم‌نامی و گم‌جایی است علی‌ای‌حال به نظر می‌رسد فراهم‌آوری فهرست‌واره‌ی منظومه‌ی موضوعات جبهه و جبهه‌گیان جنگ، به خودی خود یک کار پژوهشی است و جا دارد در حد یک پایان‌نامه متقن، همچون کتاب «میراث مقدس و جنگ ناتمام» مدنظر و اهتمام و انجام قرار گیرد.

شایسته است چند نکته هم درباره‌ی کتاب به عرض برسد؛ عنوان کتاب جالب و هوشمندانه انتخاب شده است، تقدیمه و پیشگفتار کتاب فراتر از انجام تکلیف موظف متعارف در پایان‌نامه‌نویسی، همت و نوجویی مؤلف را به شناخت موضوع می‌رساند. البته به حق آقای فراهانی به کم‌رغبتی یا کم‌فهمی بعضی مربوطان به موضوع در مسیر تحقیق حساسیت و اعتراض خود را آشکار کرده‌اند؛ لازم بوده و هست که تاریخ نگارش مقدمه و پیشگفتار ذیل هر کدام ذکر شود.

فصل اول مبادی و مبانی (السوب) تحقیق توضیح داده شده و در فصل دوم چرایی ضرورت توجه به جنگ و اهمیت پاسداشت «یاد»‌ها برای زدودن فراموشی و غلبه بر نسیان، خیلی خوب به تفاوت موزه و زیارت‌گاه، گردشگر با زائر و جایگاه‌های مقدس (زیارتی) توجه شده است، و اینکه راهیان همان زائران یا به عبارتی سالکان حضورند. در این فصل و فصول دیگر لایذ برای جا انداختن مطلب تطویل در کلام مشهود است، در فصل سوم چند و چون پیدای کاروانهای راهیان نور مورد توجه واقع شده و در ادامه‌ی بحث موضوع روایت و روایان و روایتگری جنگ به میان آمده است؛ این فصل با وجود اطلاعات جدید در حوزه‌ی روایت‌شناسی و روایت‌گری جنگ و بعضاً اطلاعات به دست نیامده درباره‌ی راهیان در زمان تحقیق نیازمند تکمیل است.

فصل چهارم مربوط است به نقش امام (ره) در بررسی در شکل‌گیری و بسط کاروانیان راهیان نور و سفر مقام معظم رهبری به مناطق جنگی و فصل پنجم نقش هیئت‌اتحاد مذهبی و هیئت شعرهای اعتراضی و اشعار حسرت پس از جنگ و فصل ششم نقش نشر و ارتباط میان ادبیات خصوصاً نقل‌خاطرات در بسط فرهنگ جبهه و جنگ بین راهیان در مناطق جنگی توضیح داده شده است، در عین حال به ملاحظاتیک به فعلاً جای گفتن ندارد، سبب‌های مطرح شده راجع به خاطره‌گویی و خاطره‌نویسی در این فصل نیازمند بازنگری و بازنگاری است، در فصل هفتم، نقش تحولات فرهنگی سیاسی دهه‌ی هفتاد و هشتاد و جریان‌شناسی وضعیت اجتماعی حاصل از نگرش لیبرال‌انسان و تکنوکرات‌ها مورد بحث واقع شده و حرکت مقابله‌های ایجابی حزب‌الله در برابر این وضعیت و بازتولید فرهنگ انقلابی مورد بررسی قرار گرفته است؛ از جمله مسائل مهم این فصل نقش کاروان‌های راهیان نور در برابر گسست یا شکاف نسلی محل توجه واقع شده است. فصل هشتم و انتهای کتاب را می‌شود جوهر و جان مایه همه‌ی فصول کتاب و برآمده از نگرش اجتهادی و انتقادی مؤلف دانست، در سطور پایانی این فصل پیوستگی جنگ با انقلاب و انقلاب اسلامی با تاریخ صدر اسلام و بازگشت به ارزشهای انقلابی اسلامی در دوران جنگ به عنوان زمینه‌ی تداوم فرهنگ دفاع مقدس جاری و پایان‌ناپذیر در مقابل دفاع مقدس موزه‌ای و تقویمی؛ تا برپایی انقلاب حضرت قائم آل محمد (عج) و اقامه‌ی عدل جهان گستر از منظر مؤلف مورد اشاره دقیق قرار گرفته است. از خداوند برای مؤلف ارجمند دوام توفیق و بهروزی می‌طلبم و امیدوارم این اثر با تداوم توجه و تحقیقات مکمل در ویراست دیگر به چاپ و انتشار برسد.

تاریخ ادبیات ایران و جهان را تغییر دادند

نشر کتابسرای تندیس در ۳۲۰ صفحه آن منتشر کرده که با استقبال مخاطبان رو به رو شده است.

زنی نامدار که در سایه مرد زندگی‌اش نماند

روز جهانی زن، با درگذشت یکی از مهم‌ترین زنان نویسنده در تاریخ ادبیات ایران هم‌زمان است، سیمین دانشور، استاد و پژوهشگر برجسته رشته ادبیات و زبان فارسی منتقد ادبی، مترجم، ۸ اردیبهشت ۱۳۰۰ خورشیدی در شیراز، متولد شد او فرزند محمدعلی دانشور پزشک نامدار و قمرالسلطنه حکمت، مدیر هنرستان دخترانه و نقاش، بود.

سیمین مقاطع ابتدایی و دبیرستان را در مدرسه انگلیسی مهرآیین تحصیل کرد و در امتحان نهایی دبلم شاکرد اول کل کشور شد، او دکترای ادبیات و علوم انسانی گرفت و عضو هیأت علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران را برتبه علمی استاد تمام بود که در سال ۱۳۵۸ بازنشسته شد. دانشور، نخستین رئیس کانون نویسندگان ایران پیش از پیروزی انقلاب اسلامی است.

در ۱۳۲۷ مجموعه داستان کوتاه آتش خاموش را منتشر کرد که نخستین مجموعه داستانی است که به قلم زنی ایرانی چاپ شده‌است.او در همین سال، در حالی که از توپوس از تهران راهی شیراز بود با جلال ا‌احمد نویسنده و روشنفکر ایرانی آشنا شد و دو سال بعد با او ازدواج کرد. سیمین دانشور که تألیف بیش از ۱۳ کتاب و ترجمه ۲۰ کتاب را نیز در فعالیت‌های پژوهشی خود دارد، ۱۸ اسفند سال ۱۳۹۰ خورشیدی در تهران به دلیل کهنوت سن و آنفولانزا از دنیا رفت.

شخصیت ادبی این زن نویسنده، بسیار اهمیت دارد، تا جایی که هوشنگ گلشیری (۱۳۱۶-۱۳۷۹) یکی از مهم ترین چهره های ادبی در داستان نویسی ایران، درباره اش مفصل نوشت.

جدال نقش با نقاش، نوشته هوشنگ گلشیری در ۲۷۵ صفحه توسط نشر نیلوفر منتشر شده است.

اخبار

شعری که بچه‌ها با آن برای معلم عیدی می‌گرفتند

محمد جعفری قنولانی، نویسنده و پژوهشگر در مقاله «نوروز و ادبیات شفاهی» (منتشرشده در کتاب ماه ادبیات یادبودی و آرامگاهی و حتی ۱۳۸۷ - شماره ۱۲۶) نوشته است: «یکی از مهم‌ترین اجزای فولکلور موسمی ایرانیان جشن دیرین‌سال‌نوروز است. تقریباً همه ایرانیان، جدا از وابستگی‌های قومی، زبانی و دینی، نوروز را جشن می‌گیرند و گرمای می‌دارند، به همین دلیل می‌توان گفت این آیین امروزه به یکی از نمودهای وحدت ایرانیان تبدیل شده است. نوروز اگرچه به روز اول سال اطلاق می‌شود، اما مراسم آن فقط به این روز محدود نمی‌شود بلکه تدارک و پیشواز آن و سپس مراسم بعد از آن مجموعه پیوسته‌ای را تشکیل می‌دهند که هر یک از آن‌ها اهمیت ویژه‌ای دارند. در این مجموعه چند گونه (gener) متفاوت از ادبیات شفاهی وجود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به گونه‌های دعا، مثل، افسانه و سرود اشاره کرد.

قصه‌ها، افسانه‌ها، مثل‌ها و شعرهای فراوانی از ارتباط با مراسم و آیین‌های نوروز در میان مردم ما رایج است که متاسفانه تاکنون همه آن‌ها ثبت و ضبط نشده است، نگارنده در این نوشته کوتاه قصد بحث پیرامون همه این انواع و نمونه‌ها را ندارد زیرا این کار مجال و مقال دیگری می‌طلبد، از این رو فقط به شرح یک نمونه از سرودهای نوروز می‌پردازد. آن‌چه در سطور زیر شرح و نقل خوانده شد، سرودی است که کودکان مکتب‌خانه‌ای برای گرفتن عیدی از پدر، مادر، برادر و سایر بستگان خویش می‌خواند‌اند.

همان‌گونه که می‌دانیم پیش از تأسیس مدرسه‌های جدید در ایران، مکتب‌خانه‌های سنتی عهده‌دار آموزش کودکان و نوجوانان بودند. حتی پس از تأسیس و گسترش این مدرسه‌ها، تا مدت‌ها، مکتب‌خانه‌ها در کنار آن مدارس به کار می‌شد. علاوه بر این، خانواده‌ها به خود عهده‌دار تعلیم می‌دادند. حقوق معلمان مکتب‌خانه‌ها به صورت ماهانه مکتب می‌رفتند. این حقوق به صورت ماهانه یا یک‌جا و به هنگام برداشت محصول پرداخت می‌شد. در مثل در کوهپایه ساوه این حقوق معمولاً سالیانه و در سر خرمن و با محصولاتی مانند گندم، جو و حبوبات پرداخت می‌شد و در شاهرود به صورت نقدی و ماهانه پرداخت می‌شد. علاوه بر این، خانواده‌ها به مناسبت‌های مختلف و متناسب با توان اقتصادی خود مقداری پول یا اجناسی مانند چغندر، چای، گردو، کشمش، تخم‌مرغ و ... برای معلم می‌فرستادند.

یکی از مناسبت‌ها عید نوروز بود. معلمان مکتب پیش از نوروز شعری را روی لوحه‌های درسی بچه‌ها می‌نوشتند و از آن‌ها می‌خواستند که در روز عید ضمن خواندن آن شعر برای پدر، مادر و سایر بستگان خویش از آن‌ها برای معلم خود عیدی بگیرند. از این شعر چند روایت متفاوت در ایران و سایر کشورهای فارسی‌زبان وجود دارد.»

او سپس دو روایت از این شعرها را آورده است که بخشی از هر کدام در ادامه می‌آید؛ روایت روستای «بولواس»: «نوروز شد نوروز شد عید جهان امروز شد

بابا بده نوروزی‌ام

کار جهان ساز آمده قمری به پرور آمده…»

و عید همه امروز شد

گل در چمن فیروز شد

بابا بده نوروزی‌ام

بابا تویی تاج سرم

عیدی بیاور در برم

تا بهر استادم برم…»

«سرگذشت شگفت‌انگیز حیات روی زمین» به چاپ دوم رسید

کتاب «سرگذشت شگفت‌انگیز حیات روی زمین» نوشته ریچارد داوکینز با ترجمه محمدرضا توکلی صابری توسط انتشارات معین به چاپ دوم رسید.

کتاب «سرگذشت شگفت‌انگیز حیات روی زمین» نوشته ریچارد داوکینز با ترجمه محمدرضا توکلی صابری به‌تازگی توسط انتشارات معین به چاپ دوم رسیده است. چاپ اول این اثر اواخر سال ۹۵ به بازار نشر عرضه شده بود. این کتاب دربرگیرنده شرح دلایل، مدارک و شواهد نظریه تغییر و تحول جانداران یا نظریه فرگشت است که چارلز داروین، زیست شناس انگلیسی، ارائه‌اش کرد. داروین با ارائه نظریه تغییر و تحول گونه‌های جاندار و برانگیختن نظریه ارسطویی، مبتنی بر ثابت و بدون تغییر بودن شکل جانداران، زیست‌شناسی و پزشکی را برای همیشه دگرگون کرد و تأثیر مهمی بر دانش و تفکر فلسفی گذاشت. ریچارد داوکینز معتقد است همان‌طور که بدون دیدگاه‌های گالیله، نیوتون و انیشتین، فیزیک بی معناست و بدون پذیرش نظریات آنان ساخت هر واپیما و لکوموتیو امکان‌پذیر نمی‌شد، بدون نظریه تغییر و تحول جانداران، چیزی در زیست‌شناسی معنی و مفهوم ندارد. از آنتی‌بیوتیک، واکسن و دانه‌ای که در دل خاک کاشته می‌شود گرفته تا دستکاری سلول‌های بنیادین، همه با نظریه تکامل قابل توضیح و توجیه‌اند. مؤلف کتاب «سرگذشت شگفت‌انگیز حیات روی زمین» دلایل، مدارک و شواهدی را از استیگوارشناسی، جنین‌شناسی، گیاه‌شناسی، ژنتیک مولکولی، جانورشناسی و زمین‌شناسی برای توضیح نظریه تکامل جانوران ارائه کرده و نشان داده تغییر و تحول از اجزای ذاتی و خمیره ذاتی حیات است. به‌عنوان مثال یک‌گلب‌رگ، بال‌پروانه یا چشم انسان، همه ساختار واحدی دارند و به‌خاطر تغییر و تحول از شکلهای ابتدایی‌تر به وجود آمده و یک‌طور عمل می‌کنند.

چاپ دوم این کتاب با ۵۵۰ صفحه و قیمت ۹۵ هزار تومان عرضه شده است.